

Contactinformatie Doetinchem Cohort Studie

Voor verzoek om samenwerking en andere informatie over de Doetinchem Cohort Studie, neem contact op met:

dr ir WMM Verschuren, *principal investigator*
monique.verschuren@rivm.nl

dr HSJ Picavet, *projectleider 5e/6e meetronde*
susan.picavet@rivm.nl

Noord- en Oost-Gelderland

Dit is een uitgave van:

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

maart 2013

‘Healthy ageing, een van de
grootste maatschappelijke
uitdagingen van Europa
2020, aldus EU’

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

25 jaar

Doetinchem

Cohort Studie

25 jaar Doetinchem Cohort Studie

‘Leefgewoonten veranderen, de gezondheid ook?’
Gezondheid en ziekte gedurende de levensloop in beeld

Inhoud

- Het onderzoek
- De bevindingen
- De onderzoekers
- De toekomst

Wat is de Doetinchem Cohort Studie?

- > Focus op leefgewoonten, gemeten gewicht, cholesterol en bloeddruk
- > Chronische ziekten en ervaren gezondheid in kaart gebracht
- > Longfunctie en cognitief functioneren uitgebreid getest
- > Overzicht van gezondheid tijdens levensloop
- > Langdurig onderzoek bij volwassenen met startleeftijd tussen 20-59 jaar
- > Al 25 jaar meer dan 4000 trouwe deelnemers

Hoe word je gezond oud?

Of je gezond oud wordt, heeft te maken met allerlei factoren die je op je levenspad tegenkomt. Erfelijke factoren, leefgewoonten, biologische factoren (zoals de bloeddruk) en omgeving spelen allemaal een rol. Om dit te onderzoeken moeten we mensen een lange tijd volgen. De Doetinchem Cohort Studie is zo'n onderzoek en bestaat nu 25 jaar.

In 1987 is de Doetinchem Cohort Studie gestart met metingen bij twintigers, dertigers, veertigers en vijftigers. Om de vijf jaar worden de leefgewoonten en de gezondheid van de deelnemende mannen en vrouwen gemeten. De deelnemers worden onderzocht bij de plaatselijke GGD. De studie wordt uitgevoerd door het RIVM in opdracht van het ministerie van VWS.

‘Ik heb al een aantal medische problemen gehad afgelopen jaren en elk controlepunt is weer meegenomen.’

De heer Post (66 jaar)

‘De veertigers van nu zijn veel dikker dan de veertigers van tien jaar geleden.’

‘Ik kom weinig bij de dokter, dat is een geluksfactor. Als dan één keer per 5 jaar zo'n oproep komt, dan doe ik graag mee. Het is toch ook een algehele check.’

De heer Jansen (72 jaar)

Al 25 jaar: de rondes op een rij

Ronde 1 betrof het Peilstations-
project Hart- en vaatziekten,
ronde 2 maakte deel uit van het
MoRGeNproject: Monitoring
Risicofactoren en Gezondheid
in Nederland. Beide projecten
zijn uitgevoerd in Maastricht,
Amsterdam en Doetinchem.
Vanaf ronde 3 (1998) is het
onderzoek alleen voortgezet in
Doetinchem.

De respons is gemiddeld 78%.

Biobank

Informatie uit bloed wordt in toenemende mate gebruikt voor het inschatten van gezondheidsrisico's. Denk aan cholesterol en DNA. Van alle deelnemers van de Doetinchem Cohort Studie is tijdens de diverse meetrondes bloed afgenomen. Dit bloed is gedeeltelijk gebruikt voor een aantal bepalingen zoals cholesterol en glucose. De rest van het bloed is opgeslagen voor toekomstig onderzoek.

Samenwerking

Het RIVM werkt samen met de GGD Noord- en Oost-Gelderland, locatie Doetinchem, voor het verzamelen van de gegevens. De gegevens van de Doetinchem Cohort Studie worden ook gebruikt voor een beschrijving van de gezondheid in de regio. Verder werkt het RIVM samen met vele (inter)nationale onderzoeksinstituten en universiteiten om de gegevens wetenschappelijk te benutten.

'3500 deelnemers
hebben aan alle
meetrondes
meegedaan.'

De bevindingen

De cijfers uit de Doetinchem Cohort Studie worden gebruikt in vele rapporten en adviezen voor het ministerie van VWS en (inter)nationaal wetenschappelijk onderzoek.

Enkele resultaten:

- Gezond bewegen is geen vast gegeven voor iedereen: over een periode van tien jaar is ca. een derde stabiel actief, ca. een kwart stabiel inactief en de rest varieert in beweeggedrag (soms actief en soms inactief).
- Steeds meer mensen met een indicatie voor behandeling voor hypercholesterolemie (hoog cholesterolgehalte in bloed) worden ook daadwerkelijk behandeld. Hierin is nog ruimte voor verbetering.
- Het heeft zin om nog te gaan bewegen (als je dat al niet deed); het beïnvloedt je gezondheid gunstig.
- De kwaliteit van leven bij mensen met diabetes is sterk afhankelijk van bijkomende ziekten.
- Migraine komt veel voor in de Nederlandse bevolking en kan tot veranderingen in de hersenen leiden.
- De jonge generaties ontwikkelen op steeds jongere leeftijd overgewicht.
- Meervoudig ongezond gedrag, dat wil zeggen de combinatie van roken, inactiviteit, overmatig alcoholgebruik en ongezonde voeding komt veel voor.
- Rokers hebben gemiddeld een minder goed geheugen en concentratievermogen én ze gaan sneller achteruit dan niet-rokers.
- Mensen die hun ontvangen sociale steun (steun van familie en vrienden) positief ervaren, leven langer.

De onderzoekers

GGD

Ina Hengeveld

Werkzaam bij de studie sinds 1992

Leeftijd: 64

Aantal deelnemers gemeten: ca 7500

'Ik heb zoveel soorten mensen ontmoet in de afgelopen jaren, zoveel verhalen gehoord, dat heeft mij veel werkplezier gegeven.'

Lies de Klerk

Werkzaam bij de studie sinds 1987

Leeftijd: 60

Aantal deelnemers gemeten: ca 7000

'Ik ben er trots op dat ik deelnemers op hun gemak kan stellen.'

Irma Thus

Werkzaam bij de studie sinds 1987

Leeftijd: 55

Aantal deelnemers gemeten: ca 6500

'De afwisseling in mijn werk – administratie, onderzoek, labwerkzaamheden – maakt het vooral leuk. Ik heb gewoon een hele leuke baan.'

Ceciel te Boekhorst

Werkzaam bij de studie sinds 1987

Leeftijd: 52

Aantal deelnemers gemeten: ca 6000

'Ons cohort wordt ouder. Vroeger wilden veel deelnemers vroeg komen, nu het liefst rond 10.30 uur. In overleg is alles mogelijk!'

Van links naar rechts:
Ceciel te Boekhorst, Irma Thus,
Ina Hengeveld, Lies de Klerk

Van links naar rechts: Anneke Blokstra, Annemieke Spijkerman, Susan Picavet, Gerben Hulsegge, Monique Verschuren, Astrid Nooyens, Petra Vissink

De onderzoekers

RIVM

Monique Verschuren

(principal investigator, hoofd van de afdeling Determinanten Chronische Ziekten bij het RIVM):

‘Eigenlijk valt het begin van de Doetinchem Cohort Studie (DCS) in 1987 samen met het begin van mijn eigen loopbaan. Na elf jaar, in 1998, toen we in Maastricht en Amsterdam stopten, was er eigenlijk pas écht sprake van de Doetinchem Cohort Studie. Uniek is dat deze studie al 25 jaar loopt en dat iedereen er nog steeds met veel enthousiasme aan werkt. Anneke Blokstra, die nu al 25 jaar onze datamanager is, was mijn eerste stagiaire.’

‘Terwijl we de respondenten volgen bij het ouder worden, worden we zelf ook ouder. Ik weet nog dat ik in mijn eerste jaar grafiekjes maakte van de Body Mass Index

Monique in 1987

Monique in 2013

(BMI) naar leeftijd. Zelf zat ik aan het begin, en ik zag alles stijgen met de leeftijd. Nu ben ik zelf ouder en ervaar de moeite die je moet doen om je BMI te houden op het niveau van toen je 25 was.’

‘We hebben ontzettend veel gegevens over allerlei onderwerpen die met gezondheid en ziekte te maken hebben. Hiermee kunnen we bijdragen aan vele vraagstuk-

ken in de volksgezondheid. Zo zullen we in de toekomst laten zien hoe verschillende ‘levenspaden’ verband houden met het optreden van ziekte.’

De toekomst

De zesde meetrönde van de Doetinchem Cohort Studie wordt uitgevoerd van 2013 tot 2017. Een steeds groter deel van de levensloop komt in beeld. Dit maakt het mogelijk te achterhalen welke factoren tijdens de levensloop een rol spelen bij het (on)gezond ouder worden.

‘Tempo
vergrijzing loopt op:
komende vijf jaar
half miljoen
65-plussers erbij.’

‘Onderzoek ter
ondersteuning van
de volksgezondheid,
nu en in de
toekomst.’

‘Ijs en weder dienende
ben ik de volgende keer
weer van de partij.’

De heer Post (66 jaar)

‘Belangrijk onderzoek,
vergelijking in de loop
der tijd. Het is te hopen
dat het allemaal niet
geschrapt wordt.’

De heer Jansen (77 jaar)

Nawoord

Sinds 1987 voert het RIVM de Doetinchem Cohort Studie uit, waarin de leefgewoonten en de gezondheid worden gemeten van vier generaties van oorspronkelijk twintigers, dertigers, veertigers en vijftigers.

De studie is uniek vanwege de jonge leeftijd van de respondenten bij het begin ervan, de hoge respons, en de metingen op het brede terrein van de volksgezondheid, inclusief leefgewoonten, biologische risicofactoren, chronische aandoeningen, kwaliteit van leven, mentale gezondheid, longfunctie, cognitief functioneren en sociale steun. De biobank en koppelingen met diverse registraties completeren de studie en maken deze tot een belangrijk onderdeel van de Nederlandse gegevensinfrastructuur waarmee de gezondheid van de vergrijzende bevolking in kaart wordt gebracht.

prof. dr. André van der Zande, directeur-generaal van het RIVM